

متن پیاده سازی شده جلسه سی و نهم سال چهارم درس خارج فقه القضا 22 آذر ماه 1400

بسم الله الرحمن الرحيم

پاسخ به سوال مطرح شده از سوی فضایی درس

سوال: محمد بن احمد محمودی مروزی و پدرش احمد بن حماد محمودی مروزی - در سلسله سند روایت حسین بن خالد هستند - روایتی است که امام علیه السلام از ایشان ابراز رضایت می‌کنند؛ آیا رضایت امام برای تصحیح ایشان کافی نیست؟
جواب: رضایت معصوم علیه السلام چه ربطی بر وثوق قولی دارد؟! اتفاقاً برخی از رجالیون در جهت توثیق از این گونه محمودات (ترضی صدوق یا استرحام صدوق) استفاده می‌کنند که نیاز به بررسی بیشتر دارد ولی استاد محترم قبول ندارند. به علاوه این که روایت مذکور پسر برای پدر از امام علیه السلام نقل می‌کند که ذی نفع است و قابل اعتماد نیست با توجه به این که خود پسر (محمد بن احمد محمودی مروزی) هم مشکل دارد در علم رجال.

نکته مهم: این که سند روایت (حسین بن خالد) مهم نیست به لحاظ این است که معنای روایت غیر از ضابطه و قاعده نیست.

نقد ادله تفصیل دوم (آقای خوانساری):

اول: مشخص نیست ایشان تفصیل بین حق الله و حق الناس داده‌اند مطلقاً؟ یا تفصیل در حق الله است به این صورت که اگر علم حسی برای قاضی ایجاد شد معتبر باشد.

دوم: در روایت حسین بن خالد کلمه «مع نظره» یعنی خود امام علیه السلام دیده باشند؛ شاید این قید برای خود کلمه‌ی «بینة» در روایت باشد نه امام علیه السلام، به این معنا که اقرار و شهادت در محضر قاضی و امام علیه السلام باشد. کما اینکه در قانون مدنی (مواد 174 و 188) و مجازات اسلامی (204 و 320 و 321) مصوب 1392 موجود است.
سوم: ضعف سند روایت به خاطر وجود مروزی ها در سلسله سند.

چهارم: امام در روایت فقط امام معصوم علیه السلام را در بردارد یا قضات را هم شامل می‌شود؟ در این حال اگر مراد روایت شخص معصوم باشد آقای خوانساری جواب می‌دهند ما نحن و فیه برای غیر معصوم است ولی آقای خوانساری حرفی به میان نیاوردند چون فقها و عالمان دین به نحوی امین مردم هستند البته ناگفته نماند که قضات حال حاضر تخصصاً از این روایت خارج هستند چون عالم و فقیه و مجتهد نیستند.

نکته دیگر بر فرض صحت روایت؛ صورت نظر را فقط شامل می‌شود و این غیر از مفهوم لقب است.

پنجم: در روایات آمده بینة و شاهد چهار نفر باشد؛ معنایش این است، اگر طبق امارات قانونی می‌خواهد عمل بکند این‌گونه باشد ولی دلالت بر انحصار ندارد بنابراین علم قاضی را از غیر طرق نامبرده در روایات نفی نمی‌کند. (نکته مهم)

تفصیلات دیگر

اگر علم قاضی از طریق حس یا قریب به حس باشد صحیح است. حال تفصیلی از آقای شاهرودی داریم که اگر مستندات علم قاضی قابل عرضه باشد معتبر و گرنه غیر معتبر است.